N°. 253. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

ZATURDAG 18 MAART.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet.**
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

De Indische Muntwet.

[illegible]

I.

Binnen weinige dagen zullen de beraadslagingen over de Indische muntwet een aanvang nemen. Wij zouden niet zoo onbepaald als de Regering en de meeste leden van de Tweede Kamer, een bevestigend antwoord durven geven op de vraag, of de regeling van het Indische muntwezen noodzakelijk, en zoo ja, of die regeling van dringenden aard is.

Wij herinneren alleen, dat ook in 1852 die vraag èn door de Regering èn door verre de meeste leden toestemmend is beantwoord. Meer dan twee jaren zijn sedert verloopen (want dat oordeel was uitgesproken door de Regering in de Mem. van Toelichting op het vroegere ontwerp, en werd gedeeld door verre de meeste leden bij het onderzoek in de afdeelingen, hetwelk plaats had in de laatste dagen van Februarij 1852); en wij durven gerust zeggen, dat de ondervinding bewezen heeft, dat de enkele leden, die, zoowel bij het onderzoek in de afdeelingen als bij de publieke discussie, het gevoelen ontwikkeld hebben, dat die regeling niet van dringenden aard, maar dat het integendeel wenschelijk was die nog uit te stellen, dat die enkele leden, zeggen wij, scherper en juister inzigt gehad hebben dan de meerderheid der Tweede Kamer en de Regering.

Bij de discussiën in 1852 is het vooral de heer BAUD geweest, die [illegible] en den dringenden aard van het ontwerp heeft doen uitkomen. Hij was toen de eerste spreker, en begon zijne redevoering (1) met te zeggen: „De beraadslaging, die thans aanvangt, „is van bijzonder gewigt. Van den uitslag dier beraad„slaging toch zal het afhangen, of tevredenheid dan „wel wrevel, of vertrouwen dan wel wantrouwen zal „worden gezaaid in de schoonste onzer overzeesche be„zittingen: in die bezittingen, waarvan zoo dikwerf en „zonder overdrijving gezegd wordt, dat zij de kurken „zijn, waarop het staats-crediet van Nederland drijft. „Van dien uitslag zal het afhangen, of er in die be„zittingen uitzigt zal bestaan op eene nieuwe ontwikkeling „der nijverheid en in het Moederland op eene even„redige uitbreiding van den nationalen handel, van de „nationale scheepvaart en van de nationale nijverheid, „dan wel of men zich ginds op stilstand en teruggang „moet verwachten. — Ik behoor tot degenen, die de „urgentie van eene voorziening met overtuiging voor„staan, en heb uit het voorloopig verslag met blijdschap „bespeurd, dat de meeste leden, die aan het onderzoek „in de sectien deel namen, in die beschouwing deelen."

De Minister van Koloniën liet zich nog veel sterker uit. Hij zeide (2): „Wanneer men om de eene of andere „reden, de afdoening van *deze zaak verdaagt*, of wel „de voorgestelde inwisseling der recepissen *a pari* in „ontkennenden zin mogt beslist worden, dan kan het „niet anders of de indruk moet allerongelukkigst zijn, „en, ik herhaal het nogmaals, de mogelijke gevolgen „van zoodanigen aard, dat ik niet kan overzien welke „stagnatie, welke verliezen daarvan het gevolg kunnen „zijn."

Wanneer stilstand en teruggang als onvermijdelijke gevolgen van uitstel geschilderd worden, door iemand, die jaren lang in Indie als Opperlandvoogd en daarna nog langer als Minister van Koloniën, de zaken grondig moet hebben leeren kennen; wanneer zulk een angstwekkend tafereel door den Minister van Koloniën nog hooger gekleurd wordt, en die Minister herhaaldelijk verklaart, dat hij zelf de mogelijke gevolgen van eene verdaging niet kan overzien; wanneer die verzekeringen alleen tegengesproken worden door leden, die nimmer in de gelegenheid waren, den toestand der Indische huishouding, zoo als zij zich langzamerhand gevormd heeft, in persoon na te gaan en te leeren kennen, en wel alléén op gronden ontleend uit de geschiedenis, of geleerd door de wetenschap, dan zou men ligt aan het oordeel van hen, die door langdurige ondervinding in de hoogste betrekkingen bij uitnemendheid als bevoegde deskundigen schijnen te moeten beschouwd worden, meer of liever [illegible] gehecht hebben.

[illegible] verworpen, en de verschrikkelijke gevolgen bleven zeker niet achter, zal men zeggen; het Staatscrediet van Nederland is zeker hevig geschokt; handel, scheepvaart en nijverheid zijn zeker èn in het moederland èn in de Overzeesche bezittingen, zoo al niet tot stilstand gekomen, dan toch aanmerkelijk achteruitgegaan; welk eene stagnatie, welke verliezen moeten niet het gevolg geweest zijn van dien onberaden stap? Niets van dat alles. Het Staatscrediet van Nederland steeg hooger dan immer te voren; handel, scheepvaart en nijverheid namen toe in vroeger ongekende mate; en wat het muntstelsel zelf betreft, de daarmede in zoo naauw verband staande wisselkoers steeg van 95, op 10 maanden, tot 105, op 6 maanden; met andere woorden: indien men vroeger op Java 100 recepisguldens gaf, dan kreeg men daarvoor na tien maanden in Nederland 95 zilveren guldens; indien men nu op Java 100 recepisguldens geeft, dan krijgt men daarvoor na zes maanden in Nederland 105 zilveren guldens. Daarenboven de agio op het zilver tegen recepissen, die jaren lang circa 15 pct. bedragen had, daalde langzamerhand, en is, volgens de berigten, per laatste mail ontvangen, nu bijna geheel verdwenen. Zilveren guldens en recepisguldens staan nu pari.

Men ziet het: het tegendeel is gebeurd van hetgeen de deskundigen bij uitnemendheid in 1852 voorspelden; [illegible] uitkomst als nu verkregen is, hebben dan toch ook de minkundigen, die alleen de lessen der geschiedenis en der wetenschap raadpleegden, zich niet kunnen voorstellen? Men oordeele.

In de publieke discussie zijn het vooral de heeren VAN HALL en DE FREMERIJ geweest, die de noodzakelijkheid en den dringenden aard van die muntregeling bestreden hebben.

De heer VAN HALL zeide (3): „Daarom heb ik mij „zelven dikwijls afgevraagd, of het dan zoo dringend „noodzakelijk is, die verbetering van het muntwezen in „Indie terstond en haastig tot stand te brengen? Dit „geloof ik niet." Hij betoogde dat uit den sedert 1846 onveranderden stand van wissel op het moederland en van agio op het zilver. „Wanneer een wissel op 95 „pct. blijft staan" zegt hij, „wanneer een agio onver„anderlijk 14 pct. bedraagt, dan mag men daaruit „opmaken, dat er geene groote, geene instantaneele „behoefte aan zilver in de Koloniën bestaat. Ik bestrijd „hier in het bijzonder de meening van hen, die ver„meenen: dat die behoefte zoo overgroot is." Hij brengt bewijzen van die stelling bij, ontleend uit het gebeurde bij den verkoop van piasters op Java; bewijst het ongegronde der vrees van den heer BAUD, dat bij langer uitstel, vreemde duiten, die wigtig zouden zijn en den stempel van den Nederlandschen muntslag dragen, mogten ingevoerd worden, en eindigt de ontwikkeling van dit punt aldus (4): „Ik geloof dus te mogen zeg„gen, dat niet blijkt van het dringende van de be„hoefte; ik geloof niet, dat men zich zoo behoeft te „haasten, om eene wet aan te nemen, waardoor aan „de natie een nieuwe zware last zal opgelegd worden." Het geheele betoog is te uitvoerig, om hier over te nemen, maar verdient zeer, even als de geheele redevoering, en de rede, twee dagen later door den heer VAN HALL gehouden, ook nu nog herlezen te worden.

De heer DE FREMERIJ trachtte aan te toonen, dat er niet alleen in het algemeen geene urgentie was, maar daarenboven, dat het Besluit van den Gouverneur-Generaal van 30 Maart 1852, waarbij, *met wijziging der ter zake bestaande verordeningen*, wissels verkrijgbaar werden gesteld *tegen den koers van den dag*, dat dit Besluit eene spoedige, eene overhaaste regeling geheel onnoodig maakte (5). „Het voorname voordeel," zeide hij, „en de groote verbetering, is deze, dat „men wissels zal afgeven, tot den koers van den dag. „Wanneer men zich daaraan houdt, [illegible] al die „[illegible]kerheid voor het Gouvernement, van [illegible] in Indie tot „[illegible] te kunnen beschikken, [illegible] „dekking van de uitgaven zal noodig hebben, tot dek„king van het te kort dat jaarlijks in de Indische ad„ministratie zal blijven bestaan, zoolang er grootere „massa's producten naar Nederland zullen worden ge„zonden, dan noodig is om te voorzien in de beta„lingen, die aan Indie voor de Nederlandsche schat„kist zijn opgelegd. Dat besluit maakt het niet meer „noodzakelijk, om *nu reeds* zoo spoedig over te gaan „tot het herstel — zoo als men het noemt — van het „Indisch muntwezen. Die wissels zullen nu altijd ver„krijgbaar zijn en ook steeds geplaatst kunnen worden. „Ja, maar zij zullen gedurig tot hoogeren, tot klim„menden koers moeten geplaatst worden. Dat is juist „wat ik verlang. — Heeft men voor particulieren in„voer in Indie slechts 2 millioen aan wissels noodig, „en moet het Gouvernement 7, 8 à 9 millioen hebben, „dan zal men genoodzaakt zijn, de wissels tot hoogeren „koers af te geven, en men zal zoo doende *van zelf*, „*langzamerhand*, komen tot het punt dat de wissel *pari* „staat. Men moge er over verschillen wat *pari* is — de „een zal zeggen 100 percent, ik voor mij geloof dat „de wissel tusschen Indie en Nederland gezegd kan „worden *pari* te staan, wanneer de koers op 106 à „108 komt — dit doet niets ter zake. — Wanneer „die gelijkheid verkregen is; wanneer de wissel *pari* „staat, dan kan men rekenen op aanvoer van goud of „zilver door particulieren; komt hij boven *pari*, dan „spreekt het van zelf dat het eene speculatie voor de „handelaars wordt, om als koopwaren goud en zilver „naar Java te [illegible] „scheid tusschen den recepis- en den zilveren gul„den ophouden. — Op dit oogenblik bestaat het ver„schil wel, en hoe groot het is, de agio op het zilver „wijst het op den duur aan. Ik geloof niet, dat het „ontkend kan worden, dat, wanneer er mogelijkheid „is om dat verschil *langzamerhand* te doen verdwijnen, „*men den schok zal vermijden, die nooit achter kan* „*blijven, wanneer de wetgevende magt tusschenbeide treedt,* „*om plotseling de waarde eener munt*, en daardoor ook „*den prijs van alle goederen te veranderen.*"

Wij hebben medegedeeld wat door de bestrijders der urgentie, is aangevoerd; dat er toen in het algemeen geen overhaasting noodig was, 't geen vooral door den Heer van Hall werd aangetoond, niemand zal dit nu wel meer tegenspreken; en dat de wetenschap, waar het veranderingen geldt, die op de waarde der munteenheid invloed uitoefenen, met zekerheid de onvermijdelijke gevolgen kan aanwijzen, ook dit is op eene treffende wijze bewaarheid. De wissel is nu bijna *pari*, het onderscheid tusschen den recepis- en den zilveren gulden bestaat feitelijk niet meer.

Slechts op één punt is de uitkomst anders geweest, dan de Heer de Fremery zich die voorstelde: de koers van den wissel is niet langzamerhand, maar in zeer korten tijd, bijna plotseling, tot nabij *pari* gerezen; doch ook deze schijnbare afwijking is een bewijs van de waarheid der lessen van de wetenschap. De wisselkoers heeft zich op Java niet *van zelf en langzamerhand* kunnen regelen, zooals onvermijdelijk had moeten gebeuren, omdat de wetgevende magt tusschenbeide getreden en de waarde der munteenheid, [illegible] recepis, bij besluit heeft veranderd.

Wij bedoelen, het zooveel besproken [illegible] waarbij den Gouverneur-Generaal [illegible] op 6 maanden de vervaltijd der Gouvernements-wissels [illegible] maandelijks de gesteld, en tevens bepaald [illegible] Gouvernement zou worden koers dier wissels door het [illegible] munteenheid in Indie; de bepaald. De recepis is de munteenheid [illegible] waarde daarvan wordt geregeld door den wisselkoers. Dat besluit veranderde plotseling dien wisselkoers, en dus tevens de waarde der munteenheid en den prijs van alle goederen.

Dat verhooging der waarde van de munteenheid en dus ook van den wisselkoers altijd daling van den prijs van alle goederen ten gevolge moet hebben, is bij de discussiën over het vroeger ontwerp uitvoerig en op eene uitmuntende wijze betoogd door den Heer van Zuylen van Nyevelt. (6) De uiteenzetting der

schromelijke gevolgen van eene plotselinge verhooging der munteenheid wees hij met een enkel woord aan, de uiteenzetting van die stelling meer in bijzonderheden liet hij over voor een ander lid, den Heer de Fremary. (7)

Ook deze lessen der geschiedenis en der wetenschap werden door den heer BAUD (8) en door den Minister van Koloniën (8) bepaald tegengesproken. Maar wat gebeurde: door het besluit van 30 Maart 1852, tot afgifte van wissels tegen den koers van den dag, kwam er eene langzame wijziging in den wisselkoers, en werden particuliere wissels tot hoogeren koersen op korteren vervaltijd geplaatst. Het Gouvernement kon geene wissels meer plaatsen tegen 95 op 10 maanden; tijdelijke hulpmiddelen konden op den duur niet baten; men was eindelijk genoodzaakt, den wisselkoers en dus ook de munteenheid te verhoogen. Onmiddelijke daling niet van de *waarde*, waarover de Minister van Koloniën in de discussiën gedurig sprak, maar van den *prijs* van alle artikelen van in- en uitvoer en stagnatie in alle handelszaken was het onmiddellijk gevolg. Men herinnere zich den uitslag der kort daarna plaats gehad hebbende veiling van koffij te Padang; men leze de adressen, door bijna alle handelshuizen op Java, toen aan den Gouverneur-Generaal ingediend. De ondervinding heeft ook op deze punten bewezen, dat zij, die volgens de lessen der wetenschap oordeelen, ten minste waar het munt-quaestiën geldt, helderder en scherper zien, dan zij, die bij uitnemenheid deskundigen geacht worden.

Wij weten, dat men de wijziging van den wisselkoers aan andere redenen heeft toegeschreven, voornamelijk aan den grooten aanvoer van wissels uit Australie; maar wij weten ook, dat wanneer de ondervinding de waarheid van de lessen der wetenschap bevestigt, dat men dan steeds gewoon is, die onverwachte uitkomst aan een zamenloop van andere toevallige omstandigheden toe te schrijven. Wij herinneren er allen aan, dat men jaren lang in Engeland de gunstige resultaten der vrije scheepvaart alleen aan het Californisch en Australisch goud heeft toegeschreven. Dergelijke argumenten te wederleggen, schijnt onnoodig.

Waarom, zal men welligt zeggen, zooveel tijd besteed, om aan te toonen, dat de bestrijders der urgentie in 1852, juist gezien hebben? Twee groote bedenkingen tegen het vorig ontwerp, bestaan nu niet meer; er kan geen sprake meer zijn van verhooging der munteenheid; want recepis en zilveren gulden hebben nu op Java gelijke waarde. Daling van den prijs van alle goederen, door verhooging van de munteenheid, is dus ook niet meer te vreezen, evenmin als de schok, die altijd het gevolg moet zijn van inmenging der Wetgevende Magt in datgene, wat niet tot hare taak behoort.

Wij erkennen dit alles; maar wij hebben gemeend, de juiste en door de ondervinding gestaafde inzigten van de bestrijders van het vorig ontwerp, op deze punten helder te moeten doen uitkomen; omdat zij ook nog andere bezwaren tegen het vorig ontwerp hadden, die met bijna even veel kracht tegen het nu in behandeling komende ontwerp kunnen aangevoerd worden: de verhouding namelijk van de hoeveelheid pasmunt tot de hoeveelheid standpenningen en de gehalte der pasmunt. Wanneer toch de lessen der wetenschap zoo spoedig, ook in Indië, op twee punten door de ondervinding bevestigd zijn, dan zeker schijnt het niet te gewaagd, wanneer wij aannemen, dat er nu eenige meerdere praesumtie is, dat zij, mogt dit ontwerp onveranderd aangenomen worden, ook op de beide andere punten spoedig blijken zouden geheel en al waarheid te hebben geleerd.

Wij zullen die beide bedenkingen in een volgend artikel behandelen, en voeren, wat de nu ook beweerde urgentie betreft, alleen dit aan, dat de recepis en zilveren gulden nu op Java gelijke waarde hebben, dat de wissel bijna pari is; dat de heffing van het uitvoerregt van 4 pCt. op zilveren en gouden munt is geschorst; en dat de aanvoer van zilver grooter is, dan voor de behoefte van den handel geëischt wordt: dat dus het eenig overgebleven bezwaar bestaat in de groote massa koper, nu nog in omloop. Wij vragen: kan dit als eene reden van urgentie beschouwd worden?

(1) Bijblad, p. 1223.
(2) " p. 1253.
(3) " p. 1236.
(4) " p. 1236.
(5) " p. 1238.
(6) " p. 1222 en vgg.
(7) " p. 1238 en vgg.
(8) " p. 1258 & vlg.
(9) " p. 1248 en 1269.

DE AMSTERDAMSCHE COURANT EN DE WET OP HET ARMBESTUUR.

II.

Wij hebben ons zelven afgevraagd of het *de Amsterdamsche Courant* waarlijk ernstig gemeend is met de verdediging van het aanhangig wetsontwerp, als zij schrijft: „wij voor ons verkiezen het althans verre, dat enkele bedeelden, door dubbele bedeeling te veel erlangen, dat enkele misbruiken in beheer bestaan, boven een stelsel dat algemeen tot *werkhuizen, kunstmatige arbeid-verschaffing, publieke werken* en *regt op arbeid* zoude voeren." Evenmin als in het tegenwoordige, was in het vorige wetsontwerp eenig stelsel te onderkennen, dat tot zulk een doel voeren moest. Men heeft in de beide ontwerpen wel *een* gemeentelijke armenzorg van Staatswege, waar de kerkelijke en bijzondere armenzorg te kort schiet; maar *de wijze* waarop zulk een gemeenschappelijke armenzorg wordt uitgeoefend, is niet bepaald of voorgeschreven. En dat nu juist het stelsel van *werkhuizen* of *bedeeling door werkverschaffing* niet uitsluitend behoort tot hetgeen men in het algemeen onder *Staatsarmenzorg* verstaat, kunnen wij door drie sterk sprekende voorbeelden bewijzen. Onder die gemeenten, waar het stelsel van *werkhuizen* op eene niet onbelangrijke schaal wordt toegepast, mogen wel genoemd worden Gouda, Leijden en Groningen. Te Gouda nu is die inrigting een zuiver uitvloeisel van de *bijzondere* liefdadigheid; te Groningen werd zulk eene instelling opgerigt en beheerd door het algemeene diaken-gezelschap der Nederduitsche Hervormde gemeente en dus door de kerkelijke liefdadigheid; en te Leijden kwam een *werkhuis* tot stand, uitsluitend door de bemoeijenissen der voorstanders van de kerkelijke liefdadigheid, maar..... geheel ten koste van de gemeentekas, die behalve de localen een jaarlijks subsidie van *f* 15,000 ter beschikking van het bestuur stelt.

Men gebruikt dat woord van *staatsarmenzorg* en verbindt daaraan, wij durven wel zeggen opzettelijk, zulke denkbeelden, waardoor juist al de nadeelige uitkomsten van de armenzorg aan den staat zullen worden geweten; maar wij zijn niet dwaas genoeg om te gelooven, dat men de handreiking van den Staat, waar het de armenzorg geldt, niet duidelijk zou willen aanvatten. Wat hebben wij dan te denken van hetgeen *de Amst. Courant* ten aanzien van het stelsel der Regering bij het tegenwoordig wetsontwerp opmerkt? „Wij behoeven „in dit denkbeeld niet de zucht te zien, om de armen „maar van zich *af te schuiven* en aan anderen *over te* „*dragen*, maar kunnen er ook in opmerken het verlan„gen, om tot de verwezenlijking van meer ware en „juiste beginselen te geraken, om betere gelegenheden „te openen, om de armenzorg en verpleging daar te „brengen waar zij eigenlijk behooren." Is het haar waarlijk ernst: geen staatsarmenzorg; — dan behoort zij bij de kerk; dan moet zij daarheen worden gebragt of liever gedreven; en dan eischt de pligt der Regering dat zij overeenkomstig haar beginsel van de zucht doe blijken en niet de zucht en de strekking smore of bedekke, om de armen van zich af te schuiven en aan de kerk over te dragen; omdat daarin juist de verwezenlijking ligt van die meer ware en juiste beginselen, voor wier eerlijke toepassing men in het wetsontwerp terugdeinst.

Maar dan moet het juist openbaar worden, hoezeer in het tegenwoordig wetsontwerp de strekking ligt, om op tweederlei wijze de gemeente tot de armenzorg te doen bijdragen; namelijk, door het verleenen van gemeentelijke subsidiën of door het onderhoud van armen, die bij de kerkelijke liefdadigheid worden afgewezen, 't zij dit onderhoud plaats heeft door werkverschaffing of door het verleenen van onderstand. In beide gevallen: een tweeslachtig of liever beginselloos stelsel, dat sints jaren hier te lande in toepassing gebragt, de aanzienlijkste gemeenten met een armenzorg heeft belast, en de *kerkelijke* liefdadigheid heeft doen kwijnen, zoodat de *bijzondere* liefdadigheid toeneemt, en de meeste milddadigen tevens de armenzorg zelven uitoefenen.

Zulk eene ondervinding moest ten regel strekken bij het nieuwe wetsontwerp. De *Amsterdamsche Courant* verwacht met de Regering, „dat naarmate aan de vrije en kerkelijke liefdadigheid eene ruimere en meer ongestoorde werking verschaft wordt, naarmate zij door den wetgever minder aan toezigt en Regerings-bemoeijingen gebonden worden, zij zich zal uitbreiden, en door ruimere bijdragen gesterkt wordt". Zij laat echter daarop onmiddellijk volgen, „dat *die verwachting* soms door de ondervinding is bevestigd." Zoo dus het verledene geen grond van hope geeft, dat die verwachting in den regel zal worden vervuld en teleurstellingen slechts onder de uitzonderingen moeten worden geteld, zal dan het gevoelen van Fransche schrijvers zulk een ondervinding in de toekomst kunnen logenstraffen?

De *Amsterdamsche Courant*, zeggende: „op grond hiervan zich met de hoofddenkbeelden der wet *derhalve* zeer goed te kunnen vereenigen", heeft ons vruchteloos doen zoeken, *op welken grond* hare goedkeuring o tenzij het moest zijn het gevoelen der aangehaalde F sche schrijvers.

Maar als het dan nu werkelijk ligt in het hoo denkbeeld van de Regering, om de ondersteuning d armen geheel over te laten aan de kerkelijke en bijzo dere liefdadigheid; waarom niet bij het wetsontw uitdrukkelijk verboden, om *van Staatswege* eenig onderstand te verleenen, en slechts als overgangsbe ling de ontbinding van burgerlijke en gemengde a besturen voor te bereiden, en na zekeren tijd te do volgen? Waartoe dan eenige bepaling verordend, d betrekking heeft tot diaconiën? Als zedelijke ligcham behoorden zij tot het gebied van de wet op het re van vereeniging, of maken zij een deel uit van kerkgenootschappen, wier reglementen, volgens wet van September 1853, aan de Regering behoor te worden overgelegd. Men stelle zich dan slechts t doel, om bij een Wet op het Armbestuur regels stellen, waardoor op eene geleidelijke wijze de burge lijke gemeenten van alle betrekking tot de armenzo worden ontheven, en alleen maatregelen van polic in het belang der openbare rust, orde en veilighei ter naleving voor de gemeentebesturen worden ver dend. Op zulk eene wijze is men aan het, op d voorgrond gestelde beginsel getrouw; maar dan r ook de vraag op, of er aan het voorschrift der Grondw naar de letter en den geest is voldaan? Wij vree dat op die vraag geen toestemmend antwoord k gegeven worden.

De Amsterdamsche Courant deinst voor de logis ontwikkeling van haar stelsel terug. Zij meent dat „diakoniën, als zedelijke ligchamen, en alles wat „publiek regt of de publieke orde betreft, aan de „palingen van het staatsgezag onderworpen zijn." begrijpt, „dat dit gezag moet weten, welke instelling „als zedelijke ligchamen bestaan, en hoe zij zijn „gerigt en bestuurd." Zij vergeet evenwel, dat het Sta gezag die kennis reeds verkreeg door de mededeeli der reglementen van inrigting en bestuur van kerkgenootschap, waartoe de diakonie behoort. spreekt verder van „de verschillende bestanddeelen „staats- of bijzondere *liefdadigheid*," en later: „het deel, dat *door de regering* en de *directe* arm „zorging genomen wordt."

Op die wijze wordt het beginsel ter zijde geste omdat men niet kan ontkennen, dat het publiek of de publieke orde medebrengt een waakzaam toez dat elke instelling aan zijne bijzondere bestemm blijft beantwoorden, en eene bestendige zorg, dat regelmatig beheer van die instellingen, welke in menig opzigt de medewerking en de bescherming het Staatsgezag behoeven, het doel derzelven in s doe blijven, tot de grondwettige pligt der Regering behoort.

Maar nog meer. Men wil, dat waar de kerke liefdadigheid te kort schiet, het Staatsgezag de opvat. Zoo de Kerk willekeurig die grens aanw wordt de Staat de gehoorzame dienaar van de K en aan hare willekeur onderworpen. Zoo iets, zeker, zou met het publiek regt en de publieke strijden.

En nogtans, dit is de strekking van het te woordig wets-ontwerp; — daarheen leidt de ver ging, die *de Amsterdamsche Courant* op zich nam.

Buitenland.

FRANKRIJK.

Het gouvernement is ook op de veiligheid van kolonien bedacht; in de West-Indien worden aan gemaakt, om onze havens tegen Russische oorlog te beveiligen. Buitendien is, naar men verzeker Fransche oorlogschepen bevel gezonden om jagt te op Russische oorlogsvaartuigen, die zich in de van China schijnen op te houden. De handelsche heeft een groot aantal zeelieden aan 's lands vloot afstaan; en een vaartuig, hetwelk galeiboeven strafkolonie in Guijana zou overbrengen, heeft eene andere bestemming bekomen en wordt ten uitgerust. Al deze drukte belet het ministerie van en kolonien niet, de noodige beschikkingen te het vestigen eener nederzetting op Nieuw-Cale Australie, welke eilandengroep in den vorigen mens Frankrijk, in bezit genomen is.

BELGIE.

Z. Exc. Vely-Pacha, gezant van de verheven de hoven van Frankrijk en Belgie, is, vergezeld secretarissen en zijne attachés, van Parijs, waar in den laatsten tijd had opgehouden, te Brussel en heeft zijne geloofsbrieven aan den koning ove

— Mevrouw de prinses von Lieven is den koning ten gehoore ontvangen.

— Onder de handelstand te Antwerpen besluit van het Britsche gouvernement, om handeling van onzijdigen in den aanstaanden bezorgdheid te gemoet gezien. Men vreest, alle Russische havens zal willen sluiten en

verkeer daarmede volstrekt zal verbieden op straffe van verbeurdverklaring van schip en lading, terwijl Rusland ook in zijn eigen belang zijne havens voor den in- en uitvoer onder onzijdige vlag zou willen openhouden.

PRUISSEN.

Het bevestigt zich, dat de regering aan de Tweede Kamer zal aanbieden een wetsontwerp tot uitschrijving eener leening, waarvan het bedrag echter nog niet bekend is. Men ziet deswege eene levendige beraadslaging te gemoet: omdat de linkerzijde schijnt besloten te hebben, waarborgen voor de aanwending van dat crediet te vragen. De Tweede Kamer houdt zich intusschen bezig, met de behandeling der begrooting. In de zitting van 14 dezer, werd eene discussie gehouden over eene verhooging van 50.000 thalers boven het bedrag van 400.000 thalers, dat ter beschikking des konings staat, om daaruit weldadigheid te kunnen betoonen. De linkerzijde heeft die verhooging bestreden, omdat zij geloofde dat de omstandigheden ongeschikt waren, om tot dergelijke verhooging van uitgaven over te gaan. De Katholieke partij kon zich mede met het voorstel niet vereenigen, en meende zich met regt te kunnen beklagen, dat de koninklijke hand zich niet gelijkelijk over katholieken en protestanten uitstrekte. Intusschen heeft de meerderheid der kamer de verhooging toegestaan.

ZWEDEN EN NOORWEGEN.

Uit Stockholm wordt geschreven, dat de jonge erfprins Oskar, tot dusverre eenige zoon van den kroonprins en prinses Louise der Nederlanden, ziek is. Aanvankelijk vertoonde zich de ziekte als eene ligte koorts met hoesten en verkoudheid; uit de bulletins echter, die sedert het laatst der vorige week uitgegeven worden, blijkt, dat de geneesheeren de kwaal van het kind voor eene borstkwaal houden.

DENEMARKEN.

Het aangenomen adres aan den koning luidt aldus:

„Zeer geëerbiedigde koning, wij zijn door de diepste smart aangedaan dat de verantwoordelijke Raadslieden van U. M. in twijfel hebben kunnen laten de vraag, of zij uit een staatkundig oogpunt het vertrouwen bezitten, en onzekerheid hebben laten bestaan over een ander punt: of zij namelijk gevoelens deelen, die zoo zij eene staatkundige beteekenis verkregen, ten gevolge zouden hebben eene inbreuk op de grondwet, die door U. M. is gegeven.

„Zeer geëerbiedigde koning, in het oogenblik des gevaars rigt het Deensche volk zijne blikken naar zijn getrouwen koning, die het nooit heeft verlaten. Wij bidden U. M. vrees, dat de wettig bestaande toestand zal verbroken worden en door de wijsheid van U. M. zal worden weggenomen."

— Volgens berigt uit Kopenhagen van 13 Maart heeft de koning de vergunning ingetrokken, welke bij een besluit van 1838 in tijd van vrede en tot nader order aan vreemde gewapende kleine oorlogsvaartuigen gegeven was, om, op reis zijnde, met kruid aan boord binnen de batterij der Drie Kroonen te verschijnen.

RUSLAND.

Door het Hannoversche ministerie van buitenlandsche zaken is den 13 dezer bekend gemaakt, dat bij Ukazen des keizers van Rusland van 2 en 6 dezer de gouvernementen Ekaterinoslaw, Tahanrog, Petersburg, Esthland, Liefland, Archangel, Kowno, Wilna, Grodno, Volhijnie, Podolie, alsmede het koningrijk Polen en het hertogdom Koerland in staat van oorlog verklaard zijn.

TURKIJE.

Volgens te Londen ontvangen berigten heeft de Sultan bevel uitgevaardigd, om twee nieuwe legercorpsen, ieder van 30.000 man geregelde troepen, onder de wapenen te brengen, alsmede 15.000 man ongeregelde troepen en een artillerie trein van 45 stukken geschut voor iederen pacha. Dezelfde berigten maken gewag van veelvuldige desertiën uit het Donau-leger.

Een telegrafisch berigt uit Hamburg van 16 dezer houdt het volgende in:

„Uit Kopenhagen wordt d. d. 14 dezer gemeld, dat onderscheidene schepen van de Engelsche vloot in het gezigt waren. Een oorlogsfregat had het anker voor die stad geworpen."

De Londensche *Times* van jl. Dingsdag gewaagt in zijn beursberigt van geruchten, volgens welke Keizer Nicolaas wenschte door eene nieuwe bemiddeling het uitbreken van den oorlog te verhoeden. Ook de *Globe* spreekt daarvan: Keizer Nicolaas zou van het beschermheerschap over de christen-onderdanen der Porte willen afzien, indien hunne gelijkstelling met de Mohammedaansche bevolking door de vier mogendheden van den Sultan verworven werd; en het was, altijd volgens het gerucht, mede om van die gezindheid kennis te geven, dat het Pruissische gouvernement dezer dagen een zeer hooggeplaatsten persoon, den prins van Hohenzollern-Sigmaringen, naar den keizer der Franschen had gezonden. Volgens nadere berigten zou deze zending mislukt zijn. Bijzonderheden ontbreken nog.

De Berlijnsche *Zeit* spreekt op meer stellizen toon van eene nieuwe kans op eene vreedzame wending van het Oostersche geschil. „Zoo niet alles ons bedriegt — zegt het ministriele orgaan — zijn er op dit oogenblik wederom onderhandelingen met het Hof van St. Petersburg gaande, die welligt, hoever de zaken ook reeds gekomen zijn, nog tot eene schikking kunnen leiden. Er zijn vele omstandigheden, die zulks doen denken. Daartoe behoort vooreerst, dat de Russen van Kalefat terugtrekken en eene bloot verdedigende houding aannemen. Verder verdient het opmerking dat in het Britsch parlement jl. Maandag door een der ministers gezegd is, dat de Britsche Oostzeevloot nog geen bevel ontvangen had, om de Oostzee binnen te stevenen, terwijl men vroeger de uitrusting der vloot met alle magt bespoedigde, ten einde zij nog ter tijd, dat is voor het losgaan van het ijs, voor Kroonstadt zou kunnen verschijnen. Vervolgens wil men weten dat de voorgenomen zending van een buitengewonen Pruissischen gezant naar St. Petersburg overbodig geworden is, door dat het Russische kabinet zelf reeds opmerkzaam was geworden op de voorwaarden van schikking, welke men aan hetzelve wilde voorslaan.

Het is wel mogelijk dat de bereidvaardigheid, waarmede de Porte het oor geleend heeft aan de voorstellen der vier Westersche mogendheden ter verbetering van het lot der christenen in Turkije eenen grond oplevert, om de eischen van Rusland, indien zij waarlijk zonder nevenbedoelingen gedaan zijn, als afgedaan en vervallen te beschouwen.

Deze en dergelijke geruchten, in menigte in omloop, zijn echter zonder afdoenden grond. De waarheid is, dat de stand van zaken in de laatste dagen niet is veranderd, veel min verbeterd.

— Brieven uit Konstantinopel tot 6 dezer houden niets bijzonders in, dan alleen; dat tusschen de troepen van Koning Otto, die aan de Turksch-Grieksche grenzen geplaatst zijn, en tusschen eenige Turksche krijgslieden eene schermutseling had plaats gehad; omdat deze laatste, de opstandelingen vervolgende, op het Grieksch grondgebied waren gekomen. Den 6en bevond zich de vereenigde vloot steeds te Beikos. Fuat Effendi was den 2en dezer onder den titel van keizerlijken commissaris naar Epirus en Thessalie vertrokken. Te Parijs wilde men weten dat het expeditionnaire leger zich regtstreeks naar de Krim zou begeven, om daar te worden ontscheept en Sebastopol van de landzijde aan te tasten, terwijl de vloten die van de zeezijde zouden aanvallen. Dergelijke geruchten verdienen allezins nadere bevestiging. De mededeeling aan het Britsche hoogerhuis van de depêche van lord Stratford de Redcliffe, overleggende de firman, waarbij de Sultan de gelijkstelling der christelijke onderdanen, ten aanzien van de burgerlijke en godsdienstige regten geteekend heeft, heeft de levendigste belangstelling in het huis opgewekt, en is door het publiek met niet weinig genoegen vernomen. Door die handeling heeft de Sultan eene der voorwaarden, waarop Engeland en Frankrijk hunne hulp hebben toegezegd, vervuld, terwijl de stelling van Rusland daardoor integendeel ongunstiger is geworden. Terwijl het noodlottig oogenblik nadert, dat de vijandelijkheden zullen aanvangen, wordt de taal van de ministers in het parlement duidelijker, vaster en stouter.

Lord Shaftesbury heeft de bewering van Rusland, om te doen gelooven dat Engeland en Frankrijk partij wilden kiezen tegen de zaak van het christendom, geheel ontmaskerd. De rede van dien lord heeft aanleiding gegeven tot eene zeer duidelijke verklaring van den Minister van Buitenlandsche zaken die in overstemming met de gevoelens door lord Shaftesbury verkondigd, de hoop te kennen gaf, dat de invloed van Rusland, dat in al de landen waarover het zijne magt uitstrekt, alle vrijheid heeft verdoofd, een eindpaal vinden zal. De Minister heeft den opstand in Griekenland zeer afgekeurd, en gemeend dat Griekenland in eene goede overeenstemming met de Westelijke mogendheden, en niet in verwijdering zijne toekomst en zijne onafhankelijkheid moet zoeken. De Britsche regering heeft eenen nieuwen voorafgaanden maatregel genomen, die de spoedigste opening der vijandelijkheden aantoont. Het betreft de uitrusting van oorlogschepen, door bijzondere personen, voor de Russische dienst. Dat wordt bij eene proclamatie verboden. Zij, die met Rusland voor die soort van leveringen overeenkomsten hebben aangegaan, zullen veel bezwaar tegen dat besluit hebben.

— De vloot van sir Ch. Napier zal het anker laten vallen in de baai van Wingo, aan de kust van Zweden. Daar zal zij nabij het Kattegat verblijven en het voordeel hebben nabij eene groote stad, als Gothenburg te zijn, wier bevolking 30.000 zielen bedraagt. Dan zal zij den Sond doortrekken en zich naar de Oost-Zee begeven.

— Een schrijven uit Malta bevat eenige bijzonderheden nopens de reis der krijgslieden, die reeds op dat eiland ontscheept zijn. Zij hebben op hunnen togt een zwaren Westen wind moeten doorstaan; over het algemeen heeft men zich echter over geene ziekten te beklagen. De troepen zijn te Malta met geestdrift ontvangen. Met den grootsten ijver zijn de werkzaamheden voor hun kampement voltooid.

— H. M. de koningin van Engeland zou zich den 15en dezer naar Spithead begeven, om het eskader van den admiraal Corry in oogenschouw te nemen. Dat smaldeel gaat zich voegen bij de vloot in de Oost-Zee.

— De adjudant van den koning van Pruissen, kolonel von Manteuffel, is den 4den dezer van Berlijn naar Munchen vertrokken, om een eigenhandigen brief des konings over te brengen naar den keizer van Oostenrijk, die zich thans in die stad bevindt. De heer von Manteuffel zal zich van daar naar Weenen begeven.

— Het regeringsblad van Gotha van 13 dezer, berigt dat de hertog dezer dagen van Parijs werd terug verwacht. Z. H. was in de hoogste mate voldaan over zijn verblijf te Parijs, over de gevoelens van den Keizer, van het leger, en in het algemeen van het volk die allen gunstig gestemd waren voor Duitschland. De staatkunde van het kabinet van Berlijn bevreemde in Frankrijk weinig [illegible] Dat land zou zich met de grootste [illegible] zakelijkheid gelukt zien [illegible] over Pruissen [illegible] beschreef hebben [illegible]

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

De Regering heeft een wetsontwerp ingediend, houdende wijziging der wet van 12 Maart 1818 (uitoefening der groote visscherij). Dat wetsontwerp luidt aldus: Art. 1. Met wijziging van de eerste zinsnede van art. 26 der wet van den 12den Maart 1818 (*Staatsblad* nº. 15), kan de aanvang der groote of zoutharing-visscherij drie en twintig dagen worden vervroegd en mitsdien vergund, dat de netten voor het eerst worden uitgeworpen om in volle zee haring te visschen, in den avond van den eersten Junij of van zoodanigen dag tusschen den eersten en vier en twintigsten dier maand als door Ons voor den aanvang der groote of zoutharing-visscherij jaarlijks zal worden bepaald.

Art. 2. Op de overtreding der krachtens deze wet door Ons gemaakte bepaling worden de straffen vastgesteld bij art. 26 der wet van den 12den Maart 1818 (*Staatsblad* nº. 15) toepasselijk verklaard.

Art. 3. De tegenwoordige wet is uitvoerbaar op den dag, volgende op dien van hare plaatsing in het *Staatsblad*.

De *Mem. van Toelichting* is van den volgenden inhoud:

De Regering is overtuigd van de noodzakelijkheid om de bestaande wetten en verordeningen op de zeevisscherijen te herzien. Zij wenscht de uitoefening van dien belangrijken tak van nijverheid minder aan banden te leggen, en, bij het toekennen van grootere vrijheid, de tot nu toe verleende premien te verlagen en in het vervolg geheel in te trekken.

Ten opzigte van de vraag, of de bestaande wetten en verordeningen dadelijk geheel kunnen worden ingetrokken, of wel dat het algemeen belang en dat der visscherijen eischen, dat eenige voorschriften omtrent de uitoefening daarvan worden behouden of nieuwe vastgesteld, loopen de meeningen van zaakkundigen zeer uiteen.

De Regering heeft daarom geoordeeld de beantwoording dier vraag te moeten opdragen aan eene Commissie van vier leden, voor een gelijk getal gekozen uit elk der collegien van Gedeputeerde Staten van *Zuid-* en *Noordholland*.

Ofschoon het verslag dier Commissie binnen een niet zeer verwijderd tijdstip mag worden te gemoet gezien, en eene geheele regeling der zaak, zoo als de Regering vertrouwt, spoedig zal kunnen volgen, is het noodig een tijdelijken maatregel voor te stellen.

De wet van den 2den Mei 1851 (*Staatsblad* nº. 23) behelst nopens het tijdstip van den aanvang der groote of zoutharingvisscherij eene vergunning, die zich slechts over de jaren 1851, 1852 en 1853 uitstrekt.

Intusschen vordert het belang der groote visscherij, dat de bevoegdheid tot het verleenen dier vergunning blijve bestaan zoolang de wet van den 12den Maart 1818 (*Staatsblad* nº. 15) niet is ingetrokken of door andere bepalingen vervangen.

Het tegenwoordig wets-ontwerp heeft dan ook geene andere strekking dan om de Regering vrijheid te geven, even als in vorige jaren, het tijdstip van den aanvang der groote visscherij tusschen den 1sten en 24sten Junij te bepalen, naar gelang de wenschen der belanghebbenden daartoe aanleiding zullen geven.

Blijkens de Mem. van Beantwoording op het voorloopig Verslag der Tweede Kamer over het wetsontwerp, betrekkelijk de *Opheffing der Paardenposterij*, deelt de Regering niet in de vrees, dat de geheele opheffing der paardenposterij een wezenlijk ongerijf voor het algemeen zal opleveren. Van hoe weinig beteekenis het gebruik van postpaarden is, kan uit de reeds medegedeelde bijzonderheden worden opgemaakt, terwijl vooral ook op de wegen, waar thans nog eenig vertier in dat opzigt bestaat, geen gebrek is aan andere gelegenheid om zich van rijtuig te voorzien. Daar waar de winsten de kosten kunnen dekken, zullen de tegenwoordige postmeesters in staat zijn, hun bedrijf op den voet eener bijzondere industrie voort te zetten. Zij oefenen toch reeds, met slechts weinige uitzonderingen, het beroep van stalhouders uit. Als een middel om goedkoop te reizen, heeft de paardenpost hier te lande tot dusverre niet gediend, en dat oogmerk zoude evenmin door de verdere instandhouding worden bereikt.

Evenmin deelt de Regering in het gevoelen van eenige leden, als zoude de opheffing der paardenposterij een onderdeel moeten uitmaken van eene algemeene wet tot regeling der politie van de middelen van vervoer te lande. De behoefte aan eene herziening van het reglement op den dienst der openbare middelen van vervoer te lande van November 1849 (Staatsblad nº. 73) wordt door de Regering niet ontkend, doch schijnt niet zoo dringend als sommige leden het doen voorkomen. [illegible]

Wat de vraag betreft [illegible] worpen wet omtrent de [illegible] gevorderd, verklaart de Regering dat het ontwerp, hetwelk, gelijk reeds bij eene vroegere gelegenheid is gezegd, aan de betrokken spoorweg-maatschappijen was medegedeeld van de zijde van eenige dier maatschappijen bedenkingen en bezwaren zijn ontvangen, die een onderwerp van overweging uitmaken en voor alsnog de door de Regering gewenschte afdoening vertragen.

De opheffing van de paardenpost is eene zaak, die geheel op zich zelve staat. Het eenige verband hetwelk er tusschen dien maatregel en het opleggen eener verpligting tot het kosteloos medenemen der brievenmalen te vinden ware, zoude moeten worden ontleend uit de omstandigheid, dat de ondernemers van postwagens voortaan niet meer tot de

kosten der instandhouding van de paardenpost zullen bijdragen. Maar daaruit is geen gevolg te trekken ten aanzien der ondernemers van andere vervoermiddelen, die tot dusverre niet aan dat bezwaar waren onderworpen, en bepaaldelijk niet ten aanzien der spoorwegen, die men, blijkens het verslag, vooral ook onder dien maatregel zoude wenschen begrepen te zien.

De Regering vereenigt zich met het gevoelen der leden, die van oordeel zijn dat, bij het aangenomen stelsel van mededinging, het bijzonder belang der ondernemers de voornaamste drijfveer moet uitmaken, om hen tot het verbeteren hunner middelen en tot het verminderen hunner vrachtprijzen, in zooverre dit met eene goede uitvoering bestaanbaar is, aan te sporen.

De vraag, hoe er zal blijken welke postiljons aanspraak hebben op pensioen, betreft een punt van uitvoering. Daaromtrent zal op den tot dusverre gebruikelijken voet worden gehandeld door het vorderen van voldoende getuigschriften, die aan een naauwkeurig onderzoek worden onderworpen. Voorts wordt de termijn van drie maanden na de invoering, voor het indien der aanvragen om pensioen allezins voldoende geacht; omdat het een klein getal bekende personen geldt, wien des noods eene oproeping om zich aan te melden, ieder in het bijzonder zoude kunnen worden gedaan, als dit te pas kwam.

's Gravenhage, 17 Maart.

Z. M. heeft benoemd tot notaris te Hellevoetsluis, H. K. Vlielander, thans burgemeester der gemeente Pernis en Candidaat-notaris aldaar.

Z. M. heeft tot vervulling van de tweede predikantsplaats in de Hervormde gemeente te Vianen benoemd den heer J. W. Abresch, predikant te Heilo.

Z. M. heeft Krijn Heijbeek, gewezen geregtsdienaar te Dordrecht, een pensioen verleend ten bedrage van *f* 266 's jaars.

Wij vernemen uit eene zekere bron, dat de heer C. C. van Hall benoemd is geworden tot ambtenaar bij den Waterstaat 3e klasse, in Nederlandsch Oost-Indie, op een traktement van *f* 350— 's maands.

De redevoeringen van den Minister van Justitie, uitgesproken betrekkelijk het wetsontwerp op de inkwartieringen, zullen voortdurend nog *»later worden medegedeeld«*.

Zouden de stenographen in die dagen juist dien spreker zeer slecht hebben verstaan?

Het is wel mogelijk.

Eene vraag aan de *Amsterdamsche Courant*;

Wij hebben in ons no. 244 (8 Maart) eenige ophelderingen gegeven omtrent den oorsprong der telegraphische depeches van die Courant.

Waarom heeft zij, tot dus ver, daarop niet geantwoord?

Daar wij voornemens zijn, eenige nadere bijzonderheden mede te deelen, waarvan de openbaarmaking in het publiek belang door ons noodzakelijk wordt gekeurd, hopen wij vooraf omtrent de juistheid onzer eerste vragen te worden ingelicht.

Den heer VAN HALL schijnt de qualificatie van *»onzedelijk«* door de Tweede Kamer aan het conversie-middel van dien Minister gegeven, nog al pijnlijk aan te doen. Maar zelfs zijn eenige vriend, de *Amsterdamsche Courant*, laat hem in den steek.

De *Amsterdamsche* durft het niet wagen, nog een »hoofdartikel« aan de verdediging van haar veelbeminden Minister te wijden. Die verdediging is nu gerenvoyeerd naar de onschuldige rubriek *»Ingezonden Stukken«* en zekere R. tracht nu de *zedelijkheid* van het middel te betoogen.

Wij gelooven, dat de *Amsterdamsche* van ondankbaarheid, in deze, niet geheel is vrij te pleiten.

Sommige dagbladen deelen een gerucht mede, dat de Minister van Oorlog zijn ontslag zou hebben gevraagd. Dat gerucht is ongegrond. Het voorgevallene in de Tweede Kamer, nopens het ontwerp van wet op de inkwartieringen, zal den minister, naar men verneemt, geen grond daartoe opleveren.

H. M. de Koningin-moeder vergezeld van Z. K. H. Prins Hendrik, hebben heden morgen een bezoek gebragt in de Nieuwekerk te Delft aan het graf van wijlen Z. M. Koning Willem II als zijnde het heden den sterfdag van Z. M. Na aldaar eenigen tijd vertoefd te hebben zijn HD. weder naar de residentie teruggekeerd.

* Naar men verneemt zal Z. Exc. de baron von Steinberg, Minister van Z. M. den Koning van Hannover bij de Hoven van Nederland en Belgie, zich aanst. Zondag naar Brussel begeven, om aldaar eenigen tijd verblijf te houden.

* In de residentie is aangekomen en aan het hotel de l'Europe afgestapt de heeren Swart en Jhr. Sandberg, komende van Maastricht, die met den commissaris des Konings in Limburg herwaarts zijn gekomen.

* H. M. de koningin heeeft een fraai geschenk doen toekomen aan regenten van het weeshuis te Assen, voor eene verloting zonder nieten, ten voordeele der diaconie van de Hervormde gemeente aldaar.

* De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben gisteren onderzocht de wets-ontwerpen: 1°. tot het verleenen van eene subsidie voor het Drentsch kanaal: en 2o. nopens de bestraffing van krijgsvolk te water.

---

* Men verneemt, dat op 23 dezer (dag der onthulling van het standbeeld ter eere van wijlen Z. M. koning Willem II) door Z. Exc. den Franschen Minister bij het Ned. Hof, een groot bal zal worden gegeven, dat, naar men verzekert, door Z. M. den Koning en de leden van het koninklijke gezin, met HD. tegenwoordigheid vereerd zal worden.

* De leden der commissie tot het oprigten van een standbeeld van Z. M. koning Willem II, zullen den 23 dezer in het hôtel de Oude Doelen bijeenkomen, en zich den 24 in dat hôtel aan eenen feestmaaltijd vereenigen.

* Men verneemt, dat de heeren G. B. Ewants, Jhr. Mr J. J. de la Bassecour Caan, Jhr. M. J. D. van der Heim, Mr. A. Sin, Jhr. J. L. Hesselt van Dinter, W. van Oordt, P. J. A. Boonekamp en Jhr. J. F. van Vredenburch, aan de meergegoede in- en opgezetenen van Rijswijk, Stompwijk, Veur en Voorburg, eene circulaire hebben gerigt, om hunne medewerking te verzoeken tot het daarstellen eener Spaarbank voor de minvermogende ingezetenen van die en omliggende plaatsen. Het is te wenschen, dat deze pogingen met eenen gezegenden uitslag zullen worden bekroond en dit voorbeeld in andere gemeenten van het platte land navolging moge vinden.

---

* Men verneemt, dat de leerlingen van het stedelijk gymnasium alhier eene som van *f* 135 hebben bijeengebragt ten voordeele der nagelaten betrekkingen van de varensgezellen te Scheveningen. Het is te wenschen dat dit weldadig doel navolging vinde!

* Ter bevordering van proeven der inenting van het rundvee, als voorbehoedmiddel tegen de longziekte, looft het Hoofdbestuur van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw de gouden medaille der Maatschappij of *f* 50 en hare zilveren madaille of *f* 10 aan de twee Rijksveeartsen, die van 6 Febr. jl. af tot en met 30 Junij 1854 he grootste getal runderen, geene teekenen dragende van longziekte en niet tot aangestoken koppels of besmette stallen behoorende, in Zuid- of Noordholland, met het beste gevolg zullen hebben ingeënt, en twee premiën, de eene van *f* 25, de andere van *f* 10, aan de twee veehouders die het grootste getal zoodanige gezonde runderen, gedurende datzelfde tijdvak, zullen hebben doen inenten. Ter beoordeeling der beste gevolgen en tot staving der getallen inentingen, moeten uiterlijk op 15 Sept. 1854 bij den Secretaris der Maatschappij vrachtvrij ingekomen zijn, staten gelijk aan die, welke voorkomen in de Staats-Courant van 1 Januarij 1854, betrekkelijk de proeven te Utrecht genomen, behoorlijk ingevuld, door de betrokken veeartsen en veehouders, gewaarmerkt door den Voorzitter der afdeeling, en houdende de uitkomsten der inentingen tot en met 31 Augustus 1854. Nadere inlichtingen zijn te bekomen op vrachtvrije aanvragen bij den Secretaris der Maatschappij, D. R. Gevers Deijnoot, te Rotterdam.

Volgens gerucht is de schout bij nacht Bouricius door den koning van Sardinie tot kommandeur der orde van St. Lazarus benoemd.

Het Hoofdbestuur van het *Nederlandsch Bijbelgenootschap*, heeft, na bekomen inlichting, proeven en prijsopgaven van 13 der voornaamste boekdrukkers in den lande te hebben gevraagd, besloten tot het doen van eene nieuwe uitgave van den Bijbel, waarvoor bij de Heeren Metzler en Basting, te Amsterdam, 16,500 oude testamenten, 14,000 nieuwe testamenten en 11,000 psalmen en lithurgische schriften, te zamen en afzonderlijk gebonden, is besteld.

In het laatst der vorige week overleed te Utrecht, de WEdZG. heer Dr. A. S. Rueb, lector in de sterrekunde aldaar.

Eergisteren avond overleed te Amsterdam de heer A. van der Hoop, hoofd van het huis Hope en C°., kommandeur der orde van den Ned. Leeuw, oud lid der Eerste Kamer en van den gemeenteraad; hij had den ouderdom van 75 jaren bereikt.

In de zitting van den Gemeenteraad van Amsterdam van gisteren, is behandeld het belangrijke punt, betreffende de wijziging van de tabel, gevoegd bij art. 242 der gemeentewet (opcenten op de huurwaarde). Daaromtrent waren drie voorstellen gedaan. Na afstemming der beide anderen, is het voorstel van B. en W. aangenomen. Vooraf is beslist, dat het ten deze te nemen besluit, om namelijk den Koning te verzoeken, wijziging dier tabel voor de behoeften der stad Amsterdam, voor alsnog geen gevolg zal worden gegeven, in afwachting van den uitslag der in de volgende week te houden beraadslaging over het rapport omtrent de herziening van het belasting-stelsel.

De papierfabriekanten L. V. van Gerrevink Cz., H. Jonker, J. J. Berents, G. v. Gerrevink, Ws. Rakhorst Dz., D. Terhoeven, G. Jonker, H. Pol Jonker en G. M. v. Gerrevink te Heerde en te Epe, hebben bij adres de aandacht der Tweede Kamer gerigt op de haar toegezondene belangrijke brochure der Zaanlandsche fabriekanten tegen het wetsontwerp, houdende wijziging in het tarief der regten van in-, uit- en doorvoer; zij beweren, dat door de opheffing van het verbod van uitvoer van lompen de industrie der papierfabriekanten verloren zal gaan en alzoo enorme kapitalen aan de nijverheid onttrokken en duizende arbeiders broodeloos zouden worden, weshalve zij ook aandringen op verwerping van de bedoelde wetsvoordragt, voor zoover die hun bedrijf betreft.

✱ Gouda, den 16 Maart. Bij de op heden plaats had hebbende herstemming, voor lid der Provinciale Staten; tusschen de Heeren D. J. H. Boelaard te 's Hage en Mr. A. A. van Bergen IJzendoorn alhier, zijn uitgebragt van 1490 kiezers 726 geldige biljetten en 4 van onwaarde, waarvan 375 voor eerstgenoemden en 351 voor den laatsten, zoodat benoemd is tot lid van de provinciale Staten, de heer D. J. H. Boelaard te 's Hage.

— Naar men verneemt is door B. en W. aan Gedeputeerde Staten een vertoog ingediend tegen het besluit van den gemeenteraad te Leiden omtrent het verplaatsen van den kermistijd aldaar, dewijl zij daardoor meestal ter zelfder tijd met de onze zoude invallen.

⊙ Deventer, 16 Maart. Bij gelegenheid, dat de bisschop van Utrecht zich hier bevond, om het vormsel toe te dienen, werden er gisteren avond in de R. K. kerk een *Te Deum* en eenige koren uit het oratoruim met vol orkest uitgevoerd. Leden van al de protestantsche kerkgenootschappen in deze gemeente werkten welwillend mede, om deze uitvoering, zoowel wat het vocale als instrumentale aangaat, op eene allezins juiste en keurige wijze te doen plaats hebben.

∸ 's Hertogenbosch, 17 Maart. Gister is voor het Provinciaal Geregtshof van Noordbrabant arrest geveld in de uitvoerige regtszaak, nopens het oproer te Helmond in November van verleden jaar plaats gehad.

De beklaagden, die hiervoor teregt stonden zijn veroordeeld en wel: Gruyters tot eene gevangenis van 12 maanden, Cuppens tot 18 maanden en geldboete van twintig gulden; van Helvoeirt tot dagen, de Vocht is verwezen in eene boete van Grimwis tot de straf van gevangenis voor den tijd van 18 maanden, en van der Linde tot eene tuchthuisstraf van 2 jaar.

Vermoedelijk zal geen der beklaagden van deze uitspraak in hooger beroep komen.

Prijs-Courant der Effecten

AMSTERDAM, 17 Maart 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	54 3/16 7/16 5/16	*Hope* 1798/1816	5	93
Dito Certificat. .	3	65½ 5/8	Dito 1828/1829	5	93
Dito Dito . .	4	81¾ 82⅛	Cert. 1831/1833	5	
O. I. Leening. .	4		Dito Dito	4½	78
Amort. Syndic.	3½	82¾	Dito *Hope* . . .	4	71
Hand.-Maats. .	4½		Dito *Stieglitz* .	4	71
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten. . .	2½		Inschr. Assig. .	6	
D° *Rothschild* .	2½	45	Certific. dito. .	6	
Frankrijk.					
Obligatiën . . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	17 9/16 5/8	Obligatiën . . .	4	61
Dito Buitenl. .	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. 6/m.	3	33 3/8 ½			
Bew. Sp. Com.			Metalliek . . .	5	59
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	78
Portugal.			Dito letter B. .	5	75
Londen nieuwe.	5	31⅛ ¼ 3/16	Dito 1847 . . .	2½	30
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	2½	30

Braz., bij Roths. p. s. 500 5 pct. 91, ½; Mexico, Londen, 3 pct. 22⅝; dito Onb. 22⅝; Gren. Uitg.

De prijzen blijven na bereids eene neiging tot achteruitgang getoond te hebben, weder bijna allen als gisteren, alleen Russische en Oostenrijksche sluiten lager met verkoopers.

FRANKFORT, Donderdag 16 Maart. Metal. 5 pct. Spanje binn. 3 pct. 33⅞; dito 1 pct. 17 11/16.

LONDEN, Donderdag 16 Maart. Consols op Mexic. N. 3 pct. 24¼; Peru N. 4½ pct. ex d. Uitg. 6¼; Sardinie 5 pct. 79; Spanje 3 pct. 37 pct. 18⅛; Certificaten 3⅞; Russen 4½ pct. 80; 89¼; Holl. 2½ pct. 56; dito 4 pct. 87.

Van wege het Braziliaansche gouvernement gemaakt, dat de aflossing der Brazil. leening van den bepaalden tijd niet zal plaats hebben, de obligatien zullen voorzien worden met 20 nieuwe rige coupons.

PARIJS, Donderdag 16 Maart. Fr. 4½ pct. op dito 3 pct. op t. 66.35; Sp. Binn. 3 pct. 34; 18; Belg. 4½ pct. 86¼; Russen 4½ pct. 79¾; 5 pct. 75.

WEENEN, Donderdag 16 Maart. N. Metall. 84 B. 108; Bankactien 1208; Lomb. 5 pct. 95 fl. 250 117½; Wissel Londen 12.53; Parijs 15 Op de nieuwe leening is reeds voor 14 schreven.

MADRID, Maandag 13 Maart. Sp. 3 pct. dito nieuwe 1 pct. 18½.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.